

7.9.2011

Dnro 2228/4/10

Ratkaisija: Oikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Terhi Arjola-Sarja

TODISTAJANSUOJELUTOIMENPITEIDEN TOTEUTUMISEN TURVAAMINEN (seloste)

Kantelija arvosteli Pirkanmaan kärjäoikeuden menettelyä pahoinpitelyä koskeneessa asiassa, jossa häntä ja hänen avopuolisoaan oli kuultu todistajina. Kantelun mukaan haastemiehen ja kihlakunnansyyttäjän kanssa käydyissä keskusteluissa kantelijalle oli luvattu, että pahoinpitelystä syytetyt eivät missään vaiheessa näkisi kantelijan tai hänen avopuolionsa kasvoja. Lupauksesta huolimatta heidät oli ohjattu syytettyjen kanssa yhtä aikaa oikeussaliin.

Oikeusasiamiehen saamasta selvityksestä ilmeni, että kantelijan pyyntö, jonka mukaan häntä ja hänen avopuolisoaan kuullaan vastaajien heitä näkemättä, on ollut kärjäoikeuden tiedossa ja että kantelijaan ollaan kärjäoikeudesta oltu asian tiimoilta yhteydessä. Ennen pääkäsittelyä kantelijan kanssa on sovittu menettelystä, jota noudattamalla on ollut tarkoitus välttää se, että vastaajat näkisivät kantelijan tai hänen avopuolionsa. Selvityksen mukaan tieto sovituista järjestelyistä on ollut myös kärjäpäivystäjänä toimineella haastemiehellä ja kärjäoikeuden vartijoilla. Selvityksen perusteella jää kuitenkin epäselväksi, miksi sovittu järjestely ei kuitenkaan ole toteutunut, vaan kantelija on yhdessä avopuolionsa kanssa saapunut istuntosaliin samasta ovesta vastaajien kanssa niin, että vangittua vastaajaa lukuun ottamatta muut vastaajat ovat nähneet heidät.

Kärjäoikeuden laamannin lausunnon perusteella on mahdollista, että kantelija tai hänen avopuolionsa ei ole kärjäoikeuteen saapuessaan kertonut sovituista suojelutoimenpiteistä kärjäoikeuden vartijoille. Tämän johdosta oikeusasiamies totesi, että oikeudenkäynnin yleisöjulkisuuden kannalta oikeuspaikalla tapahtuva henkilöllisyyden tarkistaminen on lähtökohtaisesti kiellettyä. Esimerkiksi turvatarkastuksista tuomioistuimissa annettu laki ei mahdollista tuomioistuimeen saapuvan henkilön henkilötietojen tiedustelemista. Näin ollen, jotta vartijat tietävät, keitä henkilöitä heidän saamansa tiedot esimerkiksi sellaisista järjestelyistä, joista kantelijan kohdalla on sovittu, koskevat, tulisi tuomioistuimeen saapuvan ilmoittaa asiasta vartijalle. Sitä, miten kantelijan asiassa on menetelty, ei laamannin arvion mukaan enää ole mahdollista selvittää.

Oikeusasiamies totesi kuitenkin, että mikäli todistajien odotetaan saapuessaan kertovan vartijoille etukäteen sovituista todistajansuojelutoimenpiteistä, todistajille tulee etukäteen antaa tarkka tieto siitä, kuinka heidän tulee menetellä. Siitä, että todistajat ovat ymmärtäneet tämän, tulisi sopivalla tavalla varmistautua. Muutoin sovitut suojelutoimenpiteet voivat valua kokonaan hukkaan, kuten kantelijan tapauksessa näyttää käyneen.

Oikeusasiamies saattoi käsityksensä kärjäoikeuden laamannin tietoon ja harkittavaksi, olisiko kärjäoikeudessa noudatettavia menettelytapoja vielä syytä täsmentää, tai olisiko menettelyohjeet syytä antaa suojelutoimenpiteiden tarpeessa oleville todistajille kirjallisena.